

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Projekt MAP rozvoje vzdělávání pro SO ORP Čáslav II

r. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0009051

Zápis ze setkání Pracovní skupiny pro rozvoj čtenářské gramotnosti a k rozvoji potenciálu každého žáka, které se konalo dne 6. 5. 2021 s názvem Žáci s SPU v rodině v on-line prostředí

Přítomni: viz. prezenční listina

Setkání uvedla vedoucí pracovní skupiny Mgr. Petra Kobelová informací, že dnešní webinář bude nahráván a záznam z něj pak uložen na kanále MAP ORP Čáslav do 10. června t. r., připomněla účastníkům technické záležitosti pro práci v ZOOMu.

Dnešní webinář byl určen rodičům žáků s SPU, přihlásila se ale také velká část pracovníků z pedagogických poraden, speciálních pedagogů a pedagogů z volnočasových organizací a to napříč celou republikou.

Hostem dnešního setkání a hlavním přednášejícím byla PhDr. Kamila Balharová.

Na samém začátku webináře proběhla anketa paní doktorky, kterou chtěla zjistit, co účastníci od webináře očekávají a jak staré jejich děti jsou, aby měla představu, jakým směrem webinář směřovat a na co dát větší důraz.

Představila sama sebe a své profesní zkušenosti. Definovala, co jsou poruchy učení. Vyzvala účastníky, aby zkusili přepsat definici poruch učení, ve kterém uplatnila všechny chyby, kterých se žáci s poruchami učení dopouštějí nebo je vnímají při čtení textů. Následovaly otázky: Jak dlouho byste se z takového textu dokázali učit? Účastníci odpovídají do chatu. Za chvíli ztratíte pozornost. Proto potřebují delší čas na práci.

Nejvyšší čtenářská schopnost je na základě svých dovedností a zkušeností vyvodit správný odhad. Což u mladších dětí většinou nepřichází v úvahu, mají menší slovní zásobu a méně zkušeností (velký problém je třeba v číslech - např. nesprávný letopočet).

Dyslektikovi skáče text. Prvnáčci a druháčci čtou po písmenech. Dospělí vidí slovo a vyvozují jeho význam.

Dysgrafie

Pokud dítě neleze – nenastartuje rovnováhu levé a pravé hemisféry. Zavedení plovoucích podlah, dětem se to při lezení klouzalo, hledaly jinou cestu – rovnou se postavily. Ale přeskočily vývojovou fázi.

Dysortografie

Proces psaní, který zahrnuje kódování myšlenek s užitím gramatických pravidel.

Dyslexie

Představila výzkumy, kterých je velké množství a odbornou literaturu, pro další prostudování.

Klíčové symptomy SPU: Oslabené fonemické uvědomění, deficit zrakového vnímání, oslabená paměť, zhoršená serialita atp.

Dyslexie v dospělosti: čtou pomalu, špatně se jim čtou malá písmena, ztrácejí se v textu, nerozumí tomu, co čtou nebo se musí na čtení a porozumění textu velmi soustředit, což je vyčerpávající. Některým dělá problém v textu posun o řádek níž (lepší je nezarovnávat text do bloku, lépe se orientují v nepravidelně končících řádcích v levostranném zarovnání). Vadí jim množství textu, který musí v zaměstnání přečíst. Mají problém se cíleně soustředit. V mailu přehlédnou důležité informace. Nepoznají klíčová slova textu, a proto jinak vyhodnotí jeho důležitost, smysl. Nevnímají při čtení drobnosti, ani když jsou důležité pro porozumění. Jinak formulují věty (jim dávají smysl, ale jiným ne). V práci po nich vyžadují gramaticky správně napsané maily, ale oni nepišou gr. správně, mají problém se shodou podmětu s přísudkem. Zapomínají nebo nevnímají v textu data a číslovky. Problémy činí orientace v čase a problémy s organizací času. Zapomínání tvarů psacího písma, již od 2. stupně používat pouze tiskací písmo. Co vadí na internetu: reklamy, příliš mnoho psaného textu, nekонтрастní design, nekompaktní text.

Čím (dospělým) dyslektikům pomoci: přizpůsobení textu: velká písmena (12-14 point) a současně bezpatkové písmo Comic Sans, Arial, řádkování 1,5. Ne Times New Roman (patkové a ve velikosti 14 vypadá daleko menší). Nepodtrhávat (nebo tak, aby nebylo písmo přeškrtnuté), nepoužívat kurzívu, důležitá slova pro porozumění textu označit tučně. Nastavit k výběru několik možností kontrastu barevného pozadí a barvy písma (pozadí bez vzoru). Přehlednost a jednoduchá orientace v portálu. Místo čtení použít možnost nechat si text přečíst. Dyslektici často kompenzují sluchovým vnímáním.

Kaminet:

1. Sekce pro dospělé: obsahují videa.
2. Část češtiny, angličtiny (angličtina neaktualizována), matematiky, nápravy pro rozvoj vnímání.

Nápravy obsahují: zrakovou paměť, orientaci v prostoru a čase, sluchové vnímání. Ve druhé třídě mají velký problém se v čase orientovat, doporučuje počkat do čtvrté třídy, tam se mohou o kousek posunout.

Doporučená literatura - průvodce pro rodiče i učitele: Specifické poruchy učení (|Edika). Psáno ze tří pohledů: psycholog, speciální pedagog, matka dospělé ženy s dyslexií. Jednotlivá období jsou členěna na pomoc rodině a škole. Předškolní věk, 1., 2. stupeň a střední škola.

Jak jako rodič mohu pomoci svému dítěti:

- Reeducace (ideálně pod vedením speciálního pedagoga nebo svépomocí): rozvoj percepce (Kaminet, Včelka), paměti, seriality, orientace v čase a prostoru
- Inhibice primárních reflexů: Program Pohybem se učíme (<https://invts.cz/>), certifikovaná pracoviště: např. Centrum rozvoje dětí (www.centrumrozvojedeti.cz). Pokud vidíme, že je dítě neklidné, vyhledat pracoviště pro vyšetření, procvičení pak může dětem hodně pomoci.

Důležité je nepřetížít dítě. Na prvním stupni se toho dá udělat nejvíce. Procvičovat jen krátce, třeba 1 stránku denně. Na cvičení paměti a koncentrace – MiniLook.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Děti na 2. stupni – percepce lze cvičit na Tablexii (dá se stáhnout jen na tablet nebo telefon) - začínat nejdříve v páté třídě, ke stažení zdarma, vyvinuto s odborníky. Zaměřené na pracovní paměť.

Čtení – Bez čtení se nikdo číst nenaučí. Číst každý den, ale s pravidly: číst jen krátce a podle věku a schopností dítěte s dyslexií, ve čtení se střídat po slovech, větách, odstavcích, například po dvou odstavcích, rodič dočte kapitolu a dítě jen poslouchá, hledat knihy s bezpatkovým písmem, nabídnout barevnou folii (nejhorší je bílé pozadí a černé písmo). Doporučené knihy od paní Balharové – souhrn na Kaminetu: Fíovo čtení, Příběhy veverky Zrzinky, Putování klokánka Jumpíka, Vyjmenovaná slova hrou, Život rytíře, Není čert jako čert, Astronomie bez dalekohledu. Čtenářský systém nakladatelství Fragment – bezpatkovým písmem.

Pravopis – co s tím?: Naučit se pravidlo je prvním krokem, k naučení potřebuje delší čas – učí se jinak, pravidlo se naučí, ale nedokáže ho uplatnit v práci, problémy s délkami a měkčením (jak pracovat s bzučákem: začít na Kaminetu – motýli, pak přejít na materiál Olgy Zelinkové Rozlišování krátkých a dlouhých slabik, Cviční sluchové analýzy a syntézy.)

Pravidla můžeme procvičit na Kaminetu – obsahuje i nahrané instrukce a text pro sluchovou percepci. Vždy nejprve jen 10 a pod sebou (lépe se jim v tom orientuje), až v další úrovni vedle sebe. Nejprve jen slovní spojení, potom věty a naposledy více vět. Dvojí barevnost – odlišené je to, co je třeba ještě procvičit, v čem v testu chyboval.

Chci, aby mě někdo vedl:

- Primární reflexy
- Nápravy – speciální pedagogové: Centrum rozvoje dětí: Sluchové vnímání – Benaudira – sluchový trénink, Feuersteinovo instrumentální obohacování, Primární reflex
- Ortoptické vyšetření: ortoptika.cz.

Henrik Simon – reedukace doma:

„Nevysvětluj nic v naději, že vaše dítě to ihned pochopí. Cítíte-li, že při práci s dítěte atmosféra „houstne“, činnost ukončete dřív, než se rozzlobíte. Pomáhejte dítěti s domácími úkoly pouze tehdy, když vás o to požádá. Neprobírejte s ním aktuální školní látku s výjimkou pomoci s domácími úkoly. Znamka za práci ve vyučování nevyovídá o úsilí, které dítě vynaložilo.“

Doporučené písmo na internetu Open Dyslektik, vyvíjí doc. Jošt.

Učební styly a strategie: Dys-centrum: Zvládáme specifické poruchy učení (Krejčíková, Hladíková) –
Tipy a triky, jak zvládnout učivo.